

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

عنوان:

کارکرد ادله نهی از کتب ضلال در حیطه ی فضای مجازی

استاد راهنما

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی قریب دوست

نگارنده

فاطمه خرامان

سال تدوین

۱۴۰۴

تحمیدیه

حمد و سپاس خدایی را که گردش کائنات را بر مدار توحید بنا نهاد و جمله مخلوقات را «طوعاً و کرها» بر محور آن به حرکت وا داشت. آن گاه اعجاب انگیزترین مخلوق خویش را که مسجود ملائک قرار گرفته بود، به رخ عالم علیا کشید و خود را به جهت چنین خلقت سترگی ستود: «فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ» و آن گاه خویشان را به ما شناساند و درهای علم را بر بشریت گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا این تحقیق را در طریق علم و معرفت بیازماید.

تقديم به

به ساحت مقدس و نورانی مولى الموحدين اميرالمومنين اسدالله غالب على بن ابي طالب
روحى و ارواح العالمين له الفدا.

تقدیر و تشکر

در طی این طریق، همواره خود را مرهون الطاف حضرت حق و بزرگان دین یافته‌ام که هر چه هست از آنان است. و همچنین استاد بزرگوارم که با راهنمایی‌ها و دغدغه‌های فراوان‌شان در کنارم، خستگی‌های این راه را به امید و روشنی راه تبدیل کرده و از مکتب علمی‌شان بهره گرفتم.

- ۸- سما، گزارش آماری استفاده از فضای مجازی در جامعه اسلامی، تهران: نشر سما، ۱۳۹۸.
- ۹- مرکز آمار ایران، سالنامه آماری کاربران فضای مجازی، ۱۴۰۰.
- ۱۰- مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، گزارش عملکرد نظارت بر محتوای مجرمانه دیجیتال، ۱۴۰۱.
- ۱۱- مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، گزارش تحلیلی جرائم محتوایی (۱۴۰۱-۱۴۰۲)، تهران: معاونت اجتماعی، ۱۴۰۲.
- ۱۲- مرکز پژوهش‌های اسلامی مجلس، آسیب‌شناسی باورهای دینی در فضای مجازی، تهران: انتشارات مجلس، .
- ۱۳- مرکز پژوهش‌های علوم رفتاری، سنجش الگوپذیری جوانان از سلبریتی‌های مجازی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۴۰۱.
- ۱۴- مرکز پژوهش‌های مجلس، بررسی ابعاد حقوقی و اجتماعی فضای مجازی، تهران: مرکز پژوهش‌ها، ۱۳۹۶.
- ۱۵- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، گزارش تحلیلی وضعیت فضای مجازی در ایران، تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۸.
- ۱۶- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، بررسی آماری نگرش کاربران فضای مجازی به محتوای دینی، ۱۴۰۰.
- ۱۷- مرکز ملی فضای مجازی، گزارش آماری پایش محتوای ضلال در سال ۱۴۰۲، تهران: دبیرخانه شورای عالی فضای مجازی، ۱۴۰۲.
- ۱۸- معاونت فضای مجازی دادستانی کل کشور، آمار جرائم محتوایی در سال ۱۴۰۲، تهران: مرکز آمار قوه قضائیه، ۱۴۰۲.

- ۱۹- مؤسسه فناوری اطلاعات ایران، هوش مصنوعی و شناسایی محتوای غیراخلاقی، تهران: انتشارات مؤسسه فناوری اطلاعات، ۱۴۰۰.
- ۲۰- مؤسسه فناوری اطلاعات ایران، ارزیابی سیستم‌های هوشمند شناسایی محتوای ضاله، تهران: انتشارات مؤسسه فناوری اطلاعات، ۱۴۰۱.
- ۲۱- وزارت آموزش و پرورش، گزارش عملکرد شبکه شاد، ۱۴۰۰.
- ۲۲- حوزه‌ی علمیه قم، گزارش سالانه فعالیت‌های مرکز فضای مجازی حوزه‌های علمیه، قم: معاونت پژوهش، ۱۴۰۱.

۵. منابع انگلیسی

کتاب‌ها:

۱. Bandura, A. (۱۹۷۷). Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
۲. Bauman, Z. (۲۰۰۰). Liquid Modernity. Cambridge: Polity Press.
۳. Bellah, R. N. et al. (۱۹۸۵). Habits of the Heart. Berkeley: University of California Press.
۴. Berger, J. M. (۲۰۱۸). Extremism. MIT Press.
۵. Berners-Lee, T. (۱۹۹۹). Weaving the Web. HarperCollins.
۶. Boyd, D. (۲۰۱۰). Social Network Sites as Networked Publics. Routledge.
۷. boyd, d. (۲۰۱۴). It's Complicated. Yale University Press.
۸. Campbell, Heidi (۲۰۱۳), Religion in Social Media, Tehran: Imam Sadiq University Press.
۹. Castells, M. (۲۰۰۰). The Rise of the Network Society. Oxford: Blackwell.
۱۰. Comer, D. E. (۲۰۱۸). Internetworking with TCP/IP. Pearson Education.
۱۱. Deibert, Ronald et al. (۲۰۱۰), Access Controlled, MIT Press.
۱۲. Erikson, E. H. (۱۹۶۸). Identity: Youth and Crisis. New York: W. W. Norton & Company.
۱۳. Fisher, Alec (۲۰۰۱), Critical Thinking, Tehran: SAMT.
۱۴. Frau-Meigs, Divina (۲۰۱۹), Media Education, Cambridge: Polity.
۱۵. Gibson, W. (۱۹۸۴). Neuromancer. Ace Books.

۱۶. Gillespie, T. (۲۰۱۵). Custodians of the Internet. Yale University Press.
۱۷. Goldsmith, Jack & Wu, Tim (۲۰۰۶), Who Controls the Internet?, Oxford University Press.
۱۸. Hafner, K., & Lyon, M. (۱۹۹۶). Where Wizards Stay Up Late. Simon & Schuster.
۱۹. Haidt, J. (۲۰۱۲). The Righteous Mind: Why Good People Are Divided by Politics and Religion. New York: Pantheon Books.
۲۰. Herskovits, M. J. (۱۹۷۲). Cultural Relativism.
۲۱. Howard, Philip (۲۰۱۱), The Digital Origins of Dictatorship and Democracy.
۲۲. Huntington, S. P. (۱۹۹۶). The Clash of Civilizations.
۲۳. Ibrahim, Ahmad (۲۰۲۰), Digital Islamic Education, IIUM Press.
۲۴. Jenkins, Henry (۲۰۰۶), Convergence Culture.
۲۵. Jenkins, Henry et al. (۲۰۱۶), Participatory Culture in a Networked Era, Cambridge: Polity Press.
۲۶. Jones, S. G. (۱۹۹۵). CyberSociety. Sage.
۲۷. Laidlaw, Emily (۲۰۱۵), Regulating Speech in Cyberspace: Gatekeepers, Human Rights and Corporate Responsibility, Cambridge: Cambridge University Press.
۲۸. Lessig, L. (۲۰۰۰), Code and Other Laws of Cyberspace, New York: Basic Books.
۲۹. Livingstone, S. (۲۰۰۹). Children and the Internet. Cambridge: Polity Press.
۳۰. McLuhan, M. (۱۹۶۴). Understanding Media.
۳۱. McQuail, Denis (۱۹۸۷). Mass Communication Theory. London: Sage Publications.
۳۲. Mill, John Stuart (۱۸۵۹). On Liberty. London: John W. Parker and Son.
۳۳. Nowak, Manfred (۲۰۰۵), CCPR Commentary, Engel Publisher.
۳۴. Pariser, E. (۲۰۱۱). The Filter Bubble. New York: Penguin.
۳۵. Potter, Deborah (۲۰۱۱), Media Literacy, Tehran: Simaye Shargh.
۳۶. Rheingold, Howard (۱۹۹۳). The Virtual Community. Reading, MA: Addison-Wesley.
۳۷. Rorty, R. (۱۹۷۹). Philosophy and the Mirror of Nature.
۳۸. Said, E. W. (۱۹۷۸). Orientalism.
۳۹. Siebert, Fred S. (۱۹۵۶). Four Theories of the Press. Urbana: University of Illinois Press.
۴۰. Srnicek, N. (۲۰۱۷). Platform Capitalism. London: Verso.
۴۱. Suler, J. (۲۰۰۴). The Psychology of Cyberspace.
۴۲. Sunstein, C. R. (۲۰۰۹). Republic ۲. Princeton University Press.
۴۳. Taylor, C. (۱۹۸۹). Sources of the Self.

٤٤. Turkle, S. (١٩٩٥). Life on the Screen. Simon & Schuster.
٤٥. Van Dijck, J. (٢٠١٣). The Culture of Connectivity. Oxford University Press.
٤٦. Zittrain, J. (٢٠٠٨). The Future of the Internet – And How to Stop It. Yale University Press.
٤٧. Zuboff, Shoshana (٢٠١٩). The Age of Surveillance Capitalism. New York: PublicAffairs.

مقالات مجله:

٤٨. Gillespie, T. (٢٠١٠). The Politics of 'Platforms'. New Media & Society, ١٢(٣), ٣٤٧-٣٦٤.
٤٩. Kadivar, M. (٢٠١٩). Digital Amr bil Ma'ruf: Challenges in Cyberspace. Journal of Islamic Ethics, ٣(١).
٥٠. Kadivar, M. (٢٠٢٠). Hadith and Digital Ethics: Prohibition of Disseminating Misguidance. Journal of Islamic Ethics, ٤(٢), ١٤٥-١٦٩.
- Kadivar, M. (٢٠٢١). Contemporary Fatwas on Digital Heresy. Journal of Islamic Ethics, ٥(١), ٤٥-٦٨.
٥١. Kadivar, Mohsen (٢٠١٩). "Digital Amr bil Ma'ruf: Challenges in Cyberspace". Journal of Islamic Ethics, ٣(١), ٤٥-٦٨.
٥٢. Kamali, M. H. (٢٠٢٢). Individual Accountability in Islamic Digital Ethics. Journal of Islamic Law, ١٩(٣), ٢٠١-٢٢٥.
٥٣. Kamali, Mohammad Hashim (٢٠١٧). "Freedom of Expression in Islam". Islamic Studies, ٥٦(٤/٣), ٢٠٩-٢٣٠.
٥٤. Lim, Merlyna (٢٠١٩), "Digital Islam: Indonesian Cyber Ummah", Journal of Religion and Media, Vol. ٣.
٥٥. Livingstone, Sonia (٢٠١٨), Communications, Vol. ٤٣(١), pp. ٣٣-٥٥.
٥٦. Rappaport, J. (٢٠٢١). Digital Ta'wil: Hermeneutics in the Age of Social Media. Philosophy East and West, ٧١(٣), ٦٨٩-٧١٢.
٥٧. Saeed, A. (٢٠٢١). Digital Repentance in Islamic Ethics. Journal of Islamic Ethics, ٥(٢), ١٨٩-٢١٢.
٥٨. Shomali, M. A. (٢٠١٨). Epistemic Justice in Islamic Philosophy. Journal of Islamic Philosophy, ١١(١), ٤٥-٦٧.
٥٩. Shomali, M. A. (٢٠١٨). Epistemic Rights and Responsibilities in Islamic Philosophy. Journal of Islamic Philosophy, ١١(١), ٤٥-٦٨.
٦٠. Soltani, M. (٢٠٢٢). Digital Fitna: Jurisprudential Analysis of Cyber Sedition. Journal of Islamic Law, ١٨(١), ٤٥-
٦١. Soroush, Abdolkarim (٢٠١٨). "Digital Repentance in Islamic Ethics". Journal of Islamic Ethics, ٥(٢), ١٨٩-٢١٢.
٦٢. Tavakol, M. (٢٠٢٢). Cognitive Vulnerability in Cyberspace: An Islamic Philosophical Analysis. Journal of Religion and Digital Culture, ٨(٢), ١٣٤-١٥٦.

٦٣. Tavakol, M. (٢٠٢٢). Epistemic Bubbles in Digital Environments. *Journal of Islamic Ethics*, ٦(١), ١٣٤-١٥٩.
٦٤. Whiting, Amanda (٢٠١٢), "Seditious Libel and the Three Golden Lilies...", *Asian Journal of Comparative Law*, ٧(١): ٣٠٧-٣٣٩.
٦٥. Whiting, Amanda (٢٠١٢), *Asian Journal of Comparative Law*, Vol. ٧, No. ١.
٦٦. Whiting, Amanda (٢٠٢١), "Content Moderation in Malaysia: Balancing Religious Sensitivities and Free Expression", *Asian Journal of Law and Society*, Vol. ٨, No. ١, pp. ١-٢٤.

اسناد بين المللى:

٦٧. UNESCO (٢٠٢٠). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education*. Paris: UNESCO Publishing.